

[Fibiger.]

vel ikke være meningen, at man vil lave alle landbrug i Danmark til ganske ensartede brug. Når man så er færdig med det, kunne jeg tænke mig, at andre ejendomsbesiddere også blev noget betænkelige ved denne udvikling, f. eks. de små grundejere.

Jeg har det indtryk, at der, da man drøftede disse spørgsmål under behandlingen af grundloven, af det ærede medlem hr. Thestrup blev sat en bom for, således at man ikke kunne gå så vidt, men i hvert fald måtte have domstolene til at afgøre sagen. Det ønsker man ikke her; man vil have en kommission eller et udvalg til at træffe afgørelsen. Medens man har indføjet i det nye grundlovsforslag, at erstatningernes størrelse altid skal kunne indbringes for domstolene, skriver man i dette lovforslag, at vurderingsnævnets afgørelse, som er endelig, træffes ved stemmeflerhed. Det er meget frimodigt — det må jeg sige.

Jeg vil gerne sige, så stærkt jeg kan, for at folk kan blive klar over, hvad det er, der foregår her, at ejendomsretten er noget, som vi opfatter ganske forskelligt; det indtryk fik jeg også af det ærede medlem hr. Carl Petersens sidste tale. Det ærede medlem siger, man skal have ondt af den mand, der kun ejer nogle få tønder land, medens manden ved siden af ejer nogle flere. At det skulle være berettiget, at den første i så fald tager nogle tønder fra den anden, fordi han synes, det er behageligt for ham, kan jeg ikke gå med til. Der må være noget, der hedder ejendomsret i et land, for at man overhovedet nogenlunde betrygget kan leve videre, lægge sin ejendoms forhold og sit landbrug tilrette.

Ellers kan man måske, hvis man har en ejendom, og man har lagt et sædskifte og en plan tilrette, en uge efter risikere, at der kommer en mand og siger: jeg vil have 5—6 tdr. land af dit. Så kommer der en kommission og siger: værsgod — tag dem! Den ansætter prisen, og så må ejeren af med jorden. Det, der her foreslås, forekommer mig at være noget meget vigtigt. Nu er der ganske vist ikke megen udsigt til, at forslaget bliver vedtaget, men jeg vil dog

gerne sige, sådan at det høres ude i landet, at hvis socialdemokratiet altså havde magt, som det har agt, ville ejendomsretten være fuldkommen undergravet her i landet.

Mit parti kan ikke være med til at fremsætte et lovforslag af denne art, heller ikke hvis det havde været mildere. Hele tendensen i det er os ganske imod. Det yderste, vi kunne strække os til, var det forlig, der blev sluttet i 1948.

Det lovforslag, som det ærede medlem hr. Aage Fogh har fremsat på det radikale partis vegne, synes jeg egentlig er et mærkeligt forslag, i betragtning af at det er fremsat af de radikale; det kunne næsten bedre være fremsat af det konservative folkeparti, selvom jeg nødigt ville være fader til det.

Vi har egentlig altid været imod den form for oprettelse af brug i henhold til loven af 4. oktober 1919, som kaldes statsfæste. Vi var imod princippet dengang, og vi har været det siden, fordi det skabte to forskellige slags landmænd, der ikke har de samme interesser. Det er rigtigt, hvad det ærede medlem hr. Carl Petersen sagde, at ideen i jordlovene af 1919 netop var statsfæstebrugene med konjunkturbestemt rente, som skulle bevirke, at der ikke blev tale om spekulation. Jeg tror egentlig aldrig, det har været meningen, at sælgeren skulle have konjunkturfortjenesten, som man nu siger. Var ideen ikke, at staten skulle eje jorden, og at der ikke skulle rettes derved på anden måde end ved de periodiske omvurderinger? Så var der naturligvis besætningen, selve bygningerne og forbedringer, som naturligvis sammen kunne være noget værd. Derfor forbavser det mig i høj grad, at man kommer med dette forslag. Jeg har ikke noget imod, at det offentlige, når det drejer sig om at lade jorden overgå fra fader til søn eller til den nærmeste slægt, kunne hjælpe lidt til, for jeg har den opfattelse, at slægtstraditionen har megen betydning; jeg skulle derfor ikke have noget imod, om man kunne finde frem til en form, der kunne bidrage dertil. Hele tendensen i forslaget betyder imidlertid efter min mening i forhold til loven af 1919 en fuldstændig